

Puhtain Purjein

Ajatuksia ja kysymyksiä
juniorikilpapurjehduksen etiikasta

”Et ole todellinen voittaja, mikäli voittaessasi olet menettänyt muiden kilpailijoiden kunnioituksen.”

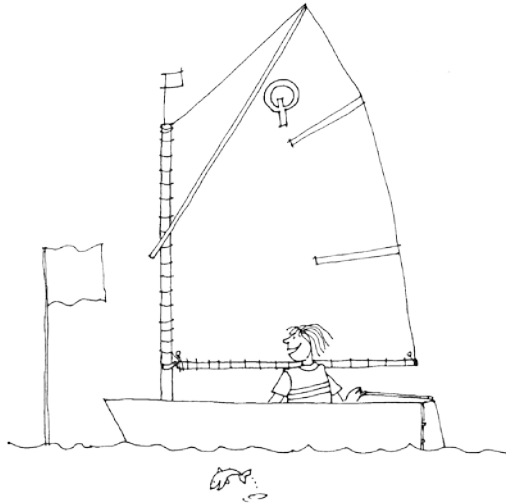
Paul Elvström,

nelinkertainen olympiakultamitalisti

Juniorikilpurjehduksen tavoitteet:

- 1) Kilpaileminen on hauskaa.
- 2) Kilpailemalla oppii paremmaksi purjehtijaksi.
- 3) Kilpaillessa oppii noudattamaan sääntöjä ja toimimaan rehellisesti.
- 4) Kilpaillessa oppii voittamaan ja häviämään arvokkaasti.
- 5) Kilpailun avulla voidaan opettaa erilaisten tunteiden käsittelyä.
- 6) Kilpailuissa voi tutustua erilaisiin ihmisiin ja saada uusia ystäviä.

"Tavoitteita tarvitaan, jotta tietäisimme minne ja millä tavalla haluamme mennä. Mikä on toiminnan arvopohja? Onko päämäärämme ensisijaisesti auttaa lapsia kasvamaan itseään arvostaviksi, vastoinkäymisiäkin kestäviksi, yhteistyökykyisiksi persooniksi, jotka aikuisina kykenevät elämään hyvää ja täysipainoista elämää? Vai onko hetkellinen voitto tärkeintä? Haluammeko palkita ihmisenä kasvusta, yrittämisestä ja omien rajojen ylittämisestä vai tukeeko palkitsemisjärjestelmämme vain kilpailua toisia vastaan?"

"On olemassa tutkimustuloksia, joiden mukaan urheileminen psykologisten mekanismien kautta parantaa lapsen itsearvostusta. Urheilun avulla lapsi oppii sosiaalisia taitoja ja hyvää käytöstä. Hän oppii noudattamaan yhdessä sovittuja sääntöjä, ponnistelemaan tavoitteen saavuttamiseksi, kohtaamaan voittoja ja tappioita. Parhaimmillaan urheilu auttaa itsenäistymään ja opettaa terveisiin elämäntapoihin."

Kysymyksiä keskustelun pohjaksi

- Miksi harrastat purjehdusta?
- Miksi lapsesi harrastaa purjehdusta?
- Mitä päämääriä ja tavoitteita harrastuksella on?
- Mikä purjehduksessa on parasta?
- Mikä purjehduksessa on pahinta?
- Mitä harrastukselle kuuluu viiden vuoden kuluttua?

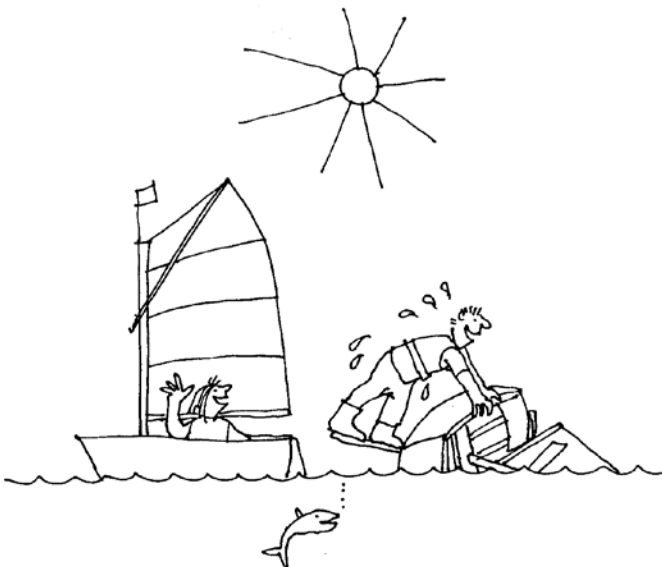

Rehellisyys itseä ja muita kohtaan

”Kaikessa urheilutoiminnassa tulee vallita reilun pelin henki, jolloin jokainen kunnioittaa vastustajaa ja kanssaihmiisiä sekä noudattaa sääntöjä.”

”Parhaimmillaan lapsi oppii urheiluseurassa juuri niitä tunneälyn osatekijöitä, joita ihmiset muuttuvassa yhteiskunnassamme eniten tarvitsevat: itsehillintää, innostusta, sisua, taitoa motivoitua, optimismia turhauttavissakin tilanteissa sekä kykyä ymmärtää toisen tunteita ja näkökulmia ja ottaa ne huomioon käytännössä.”

”Moraalinen itsenäisyys merkitsee kykyä oivaltaa tekojensa seuraukset. Urheilutilanteissa lapsi sisäistää herkästi oikean ja väärän rajat. Samoin hän voi oppia oikeudenmukaisuuden periaatteen. Lasten kanssa tulee keskustella tilanteista, joissa syntyy moraalisia ristiriitoja”

Mutta joskus voi käydä toisin:

- Isompi purjehtija pelottelee pienempää huutamalla 'styyra', 'tilaa' tms., vaikka hänellä ei ole siihen oikeutta.
- Purjehtija osuu kääntömerkkiin, mutta ruuhkaa hyväksi käyttäen hän jättää rangaistuskierrokset tekemättä.
- Purjehtija on ottavinaan rangaistuksen, mutta tekee 720 käännöksen sijasta vain 360.
- Purjehtija ajaa kilpailualueen laitaan muiden katseiden ulottumattomiin ja etenee siellä vilpillisin keinoin.
- Purjehtija yrittää tietoisesti harhauttaa protestilautakuntaa yhdessä valehtelevan todistajan kanssa.

Kysymyksiä keskustelun pohjaksi

- Kuulostaako tutulta? Voiko tällaista tapahtua?
- Oletko törmännyt itse vastaavanalaiseen tapaukseen?
- Oletko itse joskus toiminut näin?
- Miltä tällainen toiminta tuntuu?
- Mitä olet siitä mieltä?
- Miten toivoisit, että jatkossa toimitaan?
- Miten itse aiot jatkossa toimia?
- Miten toimit, jos näet epätoivottua käytöstä ympärilläsi?

Vanhemman rooli

”Välittää ja vastaa lapsesta, asettaa rajat.

Antaa lapsen yrittää ja oppia, myös erehtyä ja epäonnistua.

Noudattaa yleisesti sovittuja pelisääntöjä.

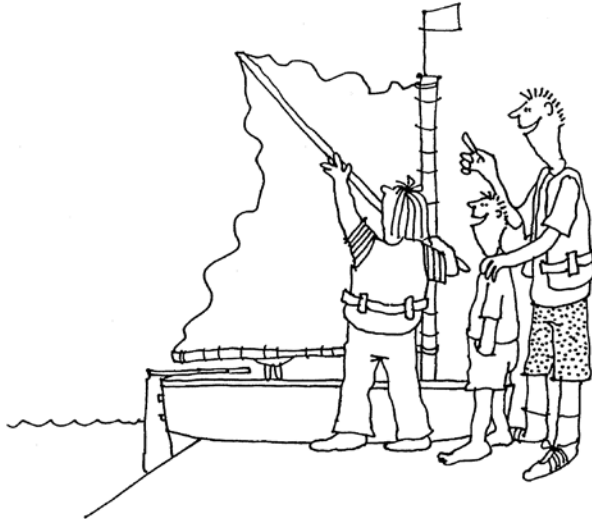
Hyväksyy lapsen tuloksista riippumatta.

Ei lää mukana, näyttää esimerkkiä.

Mallittaa mielensä, antaa ohjaajan ohjata ja tuomarin tuomita.

Puhuu positiivisesti, kehuu lasta.

Innostaa ja kannustaa.”

Joskus kuitenkin tuntuu, että voittaminen on tärkeämpää aikuisille kuin lapsille. Näinkin on kuulemma joskus käynyt:

- Aikuinen pakkaa purjehtijan varusteet, rikaa jollan rannassa, hinaa veneen lähtöalueelle, trimmaa purjeen, tekee taktiikan purjehtijan puolesta ja päivän päätteeksi huolehtii tavaroiden purkamisesta.
- Purjehtijan aiemmat lähdöt olivat menneet niin huonosti, että hän näytti jäävän kisan viimeiseksi. Vanhemmat katsoivat parhaaksi, että lapsi keskeyttää kilpailun, jotta hänelle ei tule paha mieli.
- Aikuinen kieltää omaa lastaan tekemään protestia, koska toisen lapsen vanhemmat ovat perhetuttuja.
- Aikuinen käyttää ”psykologisia aseita” oman lapsen pahinta kilpailijaa kohtaan.
- Aikuinen uhkailee protestikäsittelyyn kutsuttua todistajaa.

Kysymyksiä keskustelun pohjaksi

- Kuulostaako tutulta? Voiko tällaista tapahtua?
- Oletko törmännyt itse vastaavanlaiseen tapaukseen?
- Oletko itse joskus toiminut näin?
- Miltä tällainen toiminta tuntuu?
- Mitä olet siitä mieltä?
- Miten toivoisit, että jatkossa toimitaan?
- Miten itse aiot jatkossa toimia?
- Miten toimit, jos näet epätoivottua käytöstä ympärilläsi?

Valmentajan rooli

”Lapset ottavat esimerkkiä aikuisista. Kun aikuiset viljelevät puheissaan kiitosta ja kannustusta, lapset oppivat kannustamaan toisiaan. Kun keskitytään positiiviseen, opetetaan lapsia kiinnittämään huomiota siihen, mikä ihmisissä ja asioissa heidän ympärillään on hyvää. Kun puututaan lasten keskinäiseen toisten haukkumiseen, ohjataan lapsia kohtelemaan toisiaan kunnioittavasti. Reilu peli tarkoittaa sitä, että aikuiset omalla esimerkillään elävät sitä todeksi.”

”Ohjaajan oikeudenmukaisuus sääntöjen noudattamisessa ja ratkaisut ristiriitatilanteissa antavat lapselle mallin reilusta kohtelusta ja kaikkien oikeuksien tasa-arvoisesta huomioimisesta.”

Tällaistaakin on kuitenkin nähty:

- Purjehtijaa yritetään neuvoa kilpailun aikana etukäteen sovituilla merkeillä.
- Valmentaja neuvoo käyttämään vilpillisiä etenemiskeinoja aina kun valvovaa silmää ei näy.
- Purjehtija kertoo valmentajalle rikkoneensa sääntöjä kilpailun aikana. Valmentaja kehottaa purjehtijaa vaikenemaan asiasta.
- Valmentaja ottaa lapsia kumpparin kyytiin ja lähtee ajelemaan ympäriinsä hurjaa vauhtia hauskuuttaakseen lapsia.
- Valmentaja kiroilee, syö karkkia ja kuuntelee musiikkia harjoitusten aikana, vaikka lapsilta on samanlainen käytös kielletty.
- Purjehtijaperheiden ja valmentajien yhteinen ruokailuhetki venyy pitkälle iltaan ja aikuiset ovat illan lopuksi huomattavasti humalassa.
- Aikuinen valmentaja ihastuu teini-ikäiseen purjehtijaan ja ehdottaa treffejä harjoitusten jälkeen.

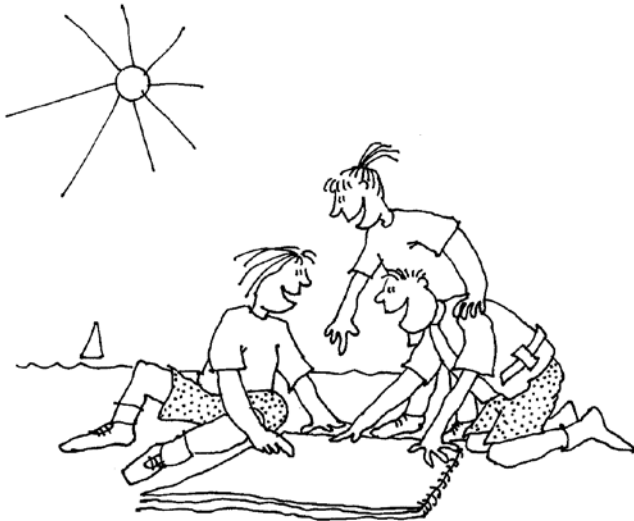
Kysymyksiä keskustelun pohjaksi

- Kuulostaako tutulta? Voiko tällaista tapahtua?
- Oletko törmännyt itse vastaavanlaiseen tapaukseen?
- Oletko itse joskus toiminut näin?
- Miltä tällainen toiminta tuntuu?
- Mitä olet siitä mieltä?
- Miten toivoisit, että jatkossa toimitaan?
- Miten itse aiot jatkossa toimia?
- Miten toimit, jos näet epätoivottua käytöstä ympärilläsi?

Kiusaaminen kielletty!

Erilaisuus on rikkautta. Ihonväri, ulkonäkö, kansallisuus, kieli, pukeutuminen, vammaisuus tai mikä muu syy tahansa ei saisi olla esteenä yhdenkään lapsen osallistumiselle yhteiseen iloon. Jokaisella lapsella on yhtäläinen oikeus saada huomiota, kannustusta ja opastusta sekä tuntea itsensä kuuluvaksi joukkoon riippumatta siitä, kuinka kovaa hän juoksee tai miten hyvin hän purjehtii. Elämä on yhteispeliä ja yhteispelin alkeet opitaan lapsena.”

Kaikilla ei kuitenkaan aina ole hauskaa:

- Rantaan tulee enemmän lapsia, kuin mihin oli varauduttu, eikä hyviä jollia riitä kaikille. Huonoimmat purjehtijat saavat aina huonoimmat jollat.
- Lasten leikki suihkuhuoneessa yltyy holtittomaksi ja yhden purjehtijan vaatteet kastellaan läpimäräksi ja piilotetaan.
- Muutamille purjehtijoille ei koskaan löydy kyytiä kisapaikalle eikä kumpparissa ole tilaa eväille.
- Vesillä virheen tehnyttä purjehtijaa pilkataan ja kokemattomien purjehtijoiden osaamattomuudelle nauretaan.

Kysymyksiä keskustelun pohjaksi:

- Kuulostaako tutulta? Voiko tällaista tapahtua?
- Oletko törmännyt itse vastaavanalaiseen tapaukseen?
- Oletko itse joskus toiminut näin?
- Miltä tällainen toiminta tuntuu?
- Mitä olet siitä mieltä?
- Miten toivoisit, että jatkossa toimitaan?
- Miten itse aiot jatkossa toimia?
- Miten toimit, jos näet epätoivottua käytöstä ympärilläsi?

Purjehtijat, valmentajat, vanhemmat, tuomarit ja kilpailunjärjestäjät yhdessä tekevät kilpapurjehduksesta arvostetun urheilumuodon, jossa tulokset ratkaistaan purjehtimalla.

☺ Hyvä kilpailu on meidän kaikkien yhteinen tavoite ☺

”Vaikka urheilu on ´vakavaa´, se on kuitenkin vain urheilua. Epäonnistumisia ei tarvitse pelätä, eivätkä ne tee minusta ihmisenä yhtään huonompaa. Parasta on se, että perheelleni sillä ei ole väliä, menestyinkö vai en. Kun tulen kotiin, olen minä enkä mikään purjehtija.”

Sari Multala,
Suomen menestynein naispurjehtija

Julkaisija: Suomen Purjehtijaliitto, Lapsi- ja nuorisopurjehdustoimikunta 2010

Kursiivilla muotoillut tekstit lainattu Nuoren Suomen oppaista: Pelin henki ja Unelma hyvästä urheilusta